

**Централізована бібліотечна система для дітей м. Львова
Відділ інновацій, маркетингу і перспективних технологій**

Пакет дидактичних матеріалів

**«МЕДІАГРАМОТНІСТЬ
як інструмент активного освоєння
комунікаційних середовищ»**

Львів – 2016

Медіаграмотність – частина медіаосвіти, що дозволяє споживачам критично аналізувати медіаповідомлення, щоб бачити там пропаганду, цензуру, однобокість, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують, причини таких дій, а також розуміти структурні елементи, які впливають на інформацію (власник медіа, модель фінансування, політичні уподобання тощо).

ЗАКони України

«Про авторське право і суміжні права» [Електронний ресурс] : від 23.12.1993 № 3792-XII. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>. – Мова: українська.

«Про доступ до публічної інформації» [Електронний ресурс] : від 13.01.2011 № 2939-VI. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>. – Мова: українська.

«Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» [Електронний ресурс] : від 16.11.1992 № 2782-XII. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>. – Мова: українська.

«Про захист суспільної моралі» [Електронний ресурс] : від 20.11.2003 № 1296-IV. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1296-15>. – Мова: українська.

«Про інформаційні агентства» [Електронний ресурс] : від 28.02.1995 № 74/95-ВР. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр>. – Мова: українська.

«Про інформацію» [Електронний ресурс] : від 02.10.1992 № 2657-XII. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. – Мова: українська.

«Про кінематографію» [Електронний ресурс] : від 13.01.1998 № 9/98-ВР. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр>. – Мова: українська.

«Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] : від 23.09.1997 № 538/97-ВР. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/538/97-вр>. – Мова: українська.

«Про рекламу» [Електронний ресурс] : від 03.07.1996 № 270/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр>. – Мова: українська.

«Про телебачення і радіомовлення» [Електронний ресурс] : від 21.12.1993 № 3759-XII. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>. – Мова: українська.

САЙТИ

FAKEOFF

FAKE OFF [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fakeoff.org/uk>. – Мова: українська. Сайт журналістських розслідувань, основне завдання якого допомогти будь-якій людині спробувати знайти правду, розібратися в потоці подій, що відбуваються, розібрати спірні новини, з'ясувати справжнє підґрунтя історичних подій, навчитися шукати і знаходити істину, доводити правдивість своїх тверджень.

STOP FAKE .ORG

Stopfake.org [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stopfake.org>. – Мова: російська.

Сайт для перевірки фактів. Головна мета – верифікація (перевірка істинності, встановлення вірогідності) інформації, посилення медіаграмотності аудиторії і боротьба за чітке розмежування між журналістикою фактів і пропагандою.

Академія Української Преси

Академія української преси

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aup.com.ua>. – Мова: українська. Бібліотека з медіаосвіти (презентації, посібники, програми, уроки, електронні ресурси, відеолекції).

Детектор медіа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://detector.media>. – Мова: українська.

Інтернет-видання «Детектор медіа» – watchdog (вартувий) українських ЗМІ.

Інститут масової інформації

Інститут масової інформації

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://imi.org.ua>. – Мова: українська.

Моніторинг джинси (звіти). Моніторинг журналістських стандартів. Медіа і психологія. Місія – сприяння становленню громадянського суспільства в Україні, шляхом розвитку якісної журналістики, медіаграмотності населення та доступу до публічної інформації.

Media Sapiens

Медіаграмотність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua>. – Мова: українська. Медіапросвіта (Медіаосвіта. Журналістська освіта. Медіапортрет. Книги про медіа. Медіадослідження. Медіа і діти. Відеорепортажі). Медіаправо. Медіаетика. Медіааналітика.

Медіакритика.

Основна мета проекту MediaSapiens – підвищення медіаграмотності аудиторії; допомогти споживачеві медійного контенту краще зрозуміти суть медіа, орієнтуватись в інформаційному просторі, навчитись критично ставитись до ЗМІ, відрізнити якісну та правдиву інформацію, виявляти маніпулятивні спроби впливати на громадську думку та не піддаватись їм, довідатись про інформаційні права та можливості їх використання.

Медіакритика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mediakrytyka.info>. – Мова: українська.

Наукові та науково-популярні статті з проблем масової комунікації та мас-медій.

Медіаосвіта і медіаграмотність

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.medialiteracy.org.ua>. – Мова: українська.

Вчителю, викладачу, медіаспоживачу, бібліотекарю (презентації, відеоматеріали, публікації, програми уроків).

Портал створено на базі он-лайн бібліотеки з медіаосвіти Міжнародного благодійного фонду «Академія української преси».

Місія Академії української преси – сприяти поінформованому та критичному сприйняттю медіа українським суспільством та дотриманню стандартів соціально-відповідальної журналістики.

Платформа для спілкування медіаосвітян та всіх, хто бажає отримати знання та навички з медіаграмотності. Портал містить розділи як для всіх категорій медіапедагогів, так і для медіаспоживачів.

Медіапсихологія і медіаосвіта

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.mediaosvita.org.ua>. – Мова: українська.

Дослідження соціально-психологічних аспектів масової комунікації та організації медіаосвіти молоді, формування у неї психологічної стійкості до соціально шкідливої інформації, готовності до ефективної взаємодії з інформаційним простором.

Про Інтернет

Про Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prointernet.in.ua>. – Мова: українська.

Проект «Про Інтернет» розповідає про те, як отримати доступ до знань, знайти потрібну інформацію, критично оцінити контент, створити власний інтернет-проект, спілкуватися – і робити все це, дотримуючись

простих правил безпеки.

Проект «Про Інтернет» спрямовано на підвищення цифрової компетентності учнів українських шкіл. Навчальна частина проекту складається з чотирьох навчальних модулів для школярів. Для вчителів – методичний посібник і практикум для проведення занять. Інтерактивна частина включає в себе гру та тестування, покликані оцінити рівень підготовки учня.

Телекритика

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.telekritika.ua>. – Мова: українська.

Критика телепродукту, оцінка якості телепрограм, теленовин і ток-шоу; висвітлення подій медіаринку, рейтингів телеперегляду; огляди, аналітика процесів на телеканалах, у друкованих та електронних ЗМІ, а також у навколomedійній сфері, законодавство і право в медіагалузі України та світу, права журналістів, розвиток регіональних медіа.

КНИГИ

Баришполець, О. Т. Брехня в інформаційному просторі та міжособовій комунікації [Електронний ресурс] : монографія / О. Т. Баришполець ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 648 с. – Режим доступу:

<http://journlib.univ.kiev.ua/mono/maketBarishpolets.pdf>. – Мова: українська.

У монографії на базі широкого емпіричного матеріалу досліджується феномен брехні в його різних проявах: як соціального явища, методу масової та міжособової комунікації, різновиду соціальної інформації. Соціальні функції істини, правди і брехні теоретично осмислюються, їхні вияви розглядаються у практиці людського буття. Узагальнено типи брехні та її носіїв; вікові, професійні та інші особливості брехні, з'ясовано соціальні та соціально-психологічні детермінанти цього феномена. Поширеність брехні аналізується у ретроспективі та ілюструється додатками: зразками літературних творів та фольклору народів світу. Для науковців, освітян, студентів гуманітарних спеціальностей, молоді, широкого кола читачів.

Галлін, Деніел С., Манчіні, Паоло. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики [Електронний ресурс] / Деніел С. Галлін, Паоло Манчіні ; пер. з англ. О. Насика. – К.: Наука, 2008. – 320 с. – Режим доступу:

<https://mediasystemy.wordpress.com>. – Мова: українська.

У книжці на матеріалі 18 західноєвропейських і північноамериканських демократій аналізуються схожості і відмінності їхніх медіасистем, політичних, соціальних та економічних чинників, що визначають їх розвиток. Виділяються три головні моделі розвитку ЗМІ у демократичних країнах, пояснюється, яку роль вони відіграють у політичному і соціальному житті, досліджуються особливо актуальні в сучасному українському контексті питання взаємодії ЗМІ і політики, проблеми політичної комунікації у демократичних державах, організації громадського мовлення. Книжка є першим порівняльним дослідженням сучасних медіасистем на широкому фактичному матеріалі і вже здобула визнання фахівців як гідний наступник класичної праці Сіберта, Пітерсона і Шрамма «Чотири теорії преси». Видання буде корисним для викладачів та студентів журналістських спеціальностей, політологів, соціологів, а також всіх, хто прагне скласти адекватне уявлення про історію та сучасний стан засобів масової інформації у демократичних країнах.

Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі

[Електронний ресурс] : посібник для батьків / І. В. Литовченко, С. Д. Максименко, С. І. Болтівець, М.-Л. А. Чепя, Н. М. Бугайова. – К.: Видавництво: ТОВ Видавничий Будинок «Аванпост-Прим», 2010. – 48 с. – Режим доступу:

http://rvo-kolomak.ucoz.ua/Informatizazija/kijiv_star.pdf. – Мова:

українська.

Посібник містить просте зведення правил і рекомендацій батькам і педагогам із забезпечення безпеки дітей у Мережі. У посібнику розкрито можливості сучасних інформаційних технологій – інтернету, мобільного зв'язку та висвітлено способи безпечної поведінки дитини у віртуальному просторі, що убезпечать від негативного впливу на її психічне і фізичне здоров'я. Посібник адресовано батькам, педагогам, працівникам соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді.

Костенко, Н. В., Іванов, В. Ф. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики

[Електронний ресурс] : монографія / Н. В. Костенко, В. Ф. Іванов. – К.: Центр вільної преси, – 2003. – 200 с. – Режим доступу: <http://i-soc.com.ua/files/k/kostenko.pdf>. – Мова: українська.

В книзі розглядаються методологічні та методичні проблеми аналізу змісту масової комунікації, представлений вітчизняний та західний досвід контент-аналізу документів й текстів мас-медіа. Для соціологів, журналістів, маркетологів, політиків, студентів гуманітарних факультетів.

Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін

[Електронний ресурс] : посібник для вчителя / За ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк, О. П. Мокрогуза – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. – 201 с. – Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/upd/mo.pdf>. – Мова: українська.

<https://issuu.com/aupfoundation/docs/mo/1>. – Мова: українська.

Видання – перша спроба інтеграції медіаграмотності у викладання суспільних дисциплін. В перших двох розділах розглянуто що таке медіа, медіаосвіта та медіаграмотність, базові методики критичного мислення. У розділах 3–11 запропоновано плани-конспекти уроків для курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Людина і світ». Вправи і завдання також можуть бути використані під час вивчення курсів за вибором, факультативних курсів, виховних годин, занять гуртків юних істориків, журналістів тощо.

Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід

[Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. Т. Баришполець, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко, О. Є. Голубева, В. В. Різун та ін.; За ред. Л. А. Найдьоновой, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с. – Режим доступу:

<https://drive.google.com/file/d/0B0VbC0WlIJ54oZWVWb2ZZakg2MDA/view?pref=2&pli=1>. – Мова: українська.

У посібнику детально аналізується суперечливий вплив, який справляє сучасний інформаційний простір на людину. Розкриваються соціально-психологічні механізми взаємодії виробника і споживача інформації в умовах українського медіаростору, переваги та небезпеки перегляду дітьми мультфільмів, користування Інтернетом та ін. На основі новітніх медіапсихологічних досліджень характеризується реальний стан медіакультури української молоді. Узагальнюється досвід медіаосвіти інших країн, пропонується вітчизняна модель медіаосвіти та експериментальна програма курсу «Медіакультура» для старшокласників, зібрано практичні матеріали та методики.

Посібник розраховано для використання вчителем як робочого матеріалу для підготовки і проведення медіаосвітніх занять із старшокласниками та організації інших форм медіаосвіти з дітьми різного віку. Стане в пригоді педагогам, психологам, батькам, усім, кого цікавлять проблеми психології масової комунікації та медіаосвіти.

Медіаосвіта та медіаграмотність [Електронний ресурс] :

короткий огляд / В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк, Л. М. Кульчинська, Т. В. Іванова, Ю. П. Мірошніченко. – 2-ге вид., стер. – К.: АУП, ЦВП, 2012. – 58 с. – Режим доступу:

<http://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf>. – Мова: українська.

В брошурі міститься представлення основних поглядів на терміни «медіаосвіта» та «медіаграмотність», а також аналіз основних моделей медіаосвіти та медіаграмотності та їх втілення у світі. Призначена для студентів, аспірантів, викладачів, всіх, хто цікавиться заявленою проблематикою.

Медіаосвіта та медіаграмотність [Електронний ресурс] :

підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. 2-ге вид., стер. – К.: Центр вільної преси, 2013. – 352 с. – Режим доступу:

<http://www.aup.com.ua/uploads/mo2.pdf>. – Мова: українська.

Підручник «Медіаосвіта та медіаграмотність» розроблено для забезпечення відповідного курсу у вищих навчальних педагогічних закладах України. Автори підручника, провідні українські та зарубіжні науковці, об'єднали найактуальніші світові розробки в галузі підготовки студентів до викладання предметів з медіаосвіти, медіаграмотності, медіакультури. Призначений для студентів педагогічних спеціальностей.

Медіаосвіта та медіаграмотність [Електронний ресурс]: підручник для студентів педагогічних коледжів / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. – К.: Центр Вільної Преси, 2014. – 431 с. – Режим доступу:

<http://www.aup.com.ua/uploads/mo3.pdf>. – Мова: українська.

Підручник «Медіаосвіта та медіаграмотність» розроблено для забезпечення відповідного курсу у педагогічних коледжах України. Автори підручника, провідні українські та зарубіжні науковці, об'єднали найактуальніші світові розробки в галузі підготовки студентів до викладання предметів з медіаосвіти, медіаграмотності, медіакультури.

Основи медіаграмотності [Електронний ресурс] : Навчально-методичний посібник для вчителя 8 (9) клас. Плани-конспекти уроків / За ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк, О. П. Мокрогуза. – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. – 190 с. – Режим доступу: http://www.aup.com.ua/ml/lessons_web.pdf. –

Мова: українська.

Видання – це перший посібник для вчителів, які викладають медіаграмотність в середній школі. Він містить плани-конспекти занять відповідно до тем програми «Основи медіаграмотності для 8 (9) класів», кожна з яких охоплює серію уроків. В конспектах також наведено велику кількість основних та додаткових ресурсів та матеріалів.

Посібник з верифікації [Електронний ресурс] : визначний гід з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій. – Режим доступу:

http://verificationhandbook.com/book_ua. – Мова: українська.

<http://www.slideshare.net/usnires/ss-47525342>. – Мова: українська.

Посібник надає кращі практичні поради щодо того, яким чином перевіряти та використовувати інформацію, отриману від широкого кола людей, а також дієві рекомендації щодо організації підготовки ньюзрумів до роботи під час лиха. Незважаючи на те, що посібник призначений для журналістів, він може бути використаний будь-ким. Його поради і покрокові інструкції є цінними незалежно від того, ким ви є – журналістом-новинарем, громадським репортером, надавачем допомоги, волонтером, студентом школи журналістики, спеціалістом з кризових комунікацій чи науковцем, який досліджує соціальні медіа.

Практична медіаграмотність [Електронний ресурс] : посібник для бібліотекарів / Л. О. Гуменюк, В. І. Потапова. – К.: Академія Української преси, 2015. – Режим доступу:

<http://www.aup.com.ua/books/mbm>. – Мова: українська.

Мас-медіа і маніпуляції. Що може запропонувати сучасна бібліотека для медіаграмотності своїх відвідувачів. Критичне мислення: базові методики і вправи. Методична розробка тренінгу «Інформаційні війни: як врятуватися від пропаганди або чому вдається маніпулювати суспільною свідомістю».

Практична медіаосвіта [Електронний ресурс] : авторські уроки. Збірка / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. – 447 с. – Режим доступу:

http://www.aup.com.ua/uploads/Avtorski_yroku.pdf. – Мова: українська.

<http://www.slideshare.net/medialiteracy/ss-26707017>. – Мова:

українська.

Збірка авторських уроків з основ медіаосвіти та медіаграмотності розроблена для проведення інтегрованих та самостійних уроків з медіаграмотності у середніх загальноосвітніх закладах України. Автори збірки – українські медіапедагоги-практики, науковці – об'єднали найактуальніші практичні розробки в галузі підготовки школярів з цього напрямку. Призначений для вчителів та студентів педагогічних спеціальностей.

Солодка, Л. І. Логіка. Методи логічного аналізу тексту [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Л. І. Солодка. – Черкаси : Брама-Україна, 2011. – 68 с. – Режим доступу:

http://eprints.cdu.edu.ua/245/1/Солодка_Л._І._Логіка,_методи_логіч._аналізу.pdf. – Мова: українська.

Навчальний посібник «Логіка. Методи логічного аналізу тексту» містить дві частини: теоретичну й практичну. У першій з'ясовано загальнотеоретичні питання з курсу, друга містить блок практичних завдань. Перевірити рівень знань з дисципліни студенти зможуть за допомогою підсумкового тесту.

Посібник розрахований на викладачів, студентів вищих навчальних закладів, а також редакторів, журналістів і всіх тих, хто прагне підвищити свій рівень логічної культури.

Стратегії дослідження екранних медіа [Електронний ресурс] / НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. – К., 2013. – 356 с. – (Наукові студії ІМФЕ ; вип.7). – Режим доступу: http://mau-nau.org.ua/etnolog/books/ns/ns_2013.pdf. – Мова: українська.

Збірник статей присвячено питанням вивчення специфіки діяльності та впливу екранних медіа на суспільство в добу експансії цифрових технологій і радикальної трансформації засобів творення текстів, механізмів комунікації автора й публіки, а також конституювання митця в системі

культури. Значну увагу приділено принципам і актуальним для наукового пізнання дослідженням екранних медіа як складової: а) ідеологічного впливу; б) формування моральних та естетичних установок; в) стилю життя; г) психологічного стану суспільства загалом. Висвітлено історичну динаміку термінології сучасних екранних медіа. Дослідження сучасних екранних медіа охоплює значну кількість емпіричного матеріалу, що характеризується багатством виявів. Автори розкривають основні тенденції використання в сучасному світі набутоків цивілізаційного розвитку і їх зв'язок з історико-культурним надбанням.

Технології розвитку критичного мислення учнів [Електронний ресурс] / А. Кроуфорд, В. Саул, С. Метьюз, Д. Макінстер; Наук. ред., передм. О. І. Пометун. – К.: Вид-во «Плеяди», 2006. – 220 с. – Режим доступу:

<http://osvita.ua/doc/files/news/487/48780/KritichneView.pdf>. – Мова: українська.

Наково-методичний посібник містить ґрунтовні практичні матеріали із проблем запровадження стратегії методів і прийомів розвитку критичного мислення учнів під час викладання різних предметів у загальноосвітній школі. Буде цікавим педагогічним працівникам усіх категорій, які прагнуть до запровадження інноваційних технологій, методистам і викладачам інститутів післядипломної освіти та вищих педагогічних навчальних закладів, які цікавляться питаннями розвитку особистості учнів у навчанні.

Український медіаландшафт – 2015 [Електронний ресурс] : аналітичний звіт / За ред. В. Ф. Іванова. – К.: ФКА, АУП, 2015. – Режим доступу: http://www.aup.com.ua/upd/kas_43639-1522-13-30.pdf. – Мова: українська.

Український медіаландшафт – це аналітичний звіт, що фіксує тенденції розвитку медіа в 2014-2015 роках. Він містить огляд структур і медіаринку України. Особливі акценти зроблено на медійній діяльності в умовах збройного конфлікту. Для підготування звіту об'єднали зусилля провідні медіаексперти України.

Череповська, Н. Візуальна медіакультура учнів ЗОШ

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://historyteacher.at.ua/_ld/0/39____.pdf. – Мова: українська.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://mediaosvita.org.ua/book/mediaosvita-ta-mediakultura-uchniv-v>.

– Мова: українська.

Книжка «Візуальна медіакультура учнів ЗОШ» – одна із перших спроб дати учням систему знань і практичних умінь для орієнтування в інформаційних потоках сьогодення: пошуку, засвоєння, застосування необхідної інформації, адекватного сприймання, критичного осмислення, звільнення від непотрібної інформації та творчого інтерпретування різноформатної медіапродукції. Це експериментальний варіант спеціального курсу для учнів старшої школи. Тут представлений методично-практичний матеріал для

медіапедагогів, учителів, соціальних педагогів, шкільних психологів, батьків і всіх тих, кому небайдуже майбутнє молодого покоління в нових умовах інформаційного суспільства.

Шевченко Л. І. Медіалінгвістика [Електронний ресурс] : словник термінів і понять / Л. І. Шевченко, Д. В. Дергач, Д. Ю. Сизонов / за ред. Л. І. Шевченко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2014. – 380 с. – Режим доступу:

http://sizonov.blogspot.com/p/blog-page_7872.html. – Мова: українська.

Словник нового типу представляє систему операційних термінів і понять сучасної медіалінгвістики, подає основну бібліографію, де проаналізовано різні підходи до медіалінгвістичної проблематики, та словникові видання медійної термінології. В додатках наводяться тексти кодексів професійної етики журналістів України, Російської Федерації, Сполучених Штатів Америки, Республіки Білорусь і Республіки Казахстан, а також основних законів, які регламентують діяльність засобів масової інформації.

Розраховано на фахівців у галузі медійної комунікації, журналістів, медіалінгвістів, студентів – усіх, хто професійно цікавиться медіасферою.

Шейбе, С., Рогоу, Ф. Медіаграмотність [Електронний ресурс] : Підручник для вчителя / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу / Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенко. – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. – 319 с. – Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/uploads/MG.pdf>. – Мова: українська.

Підручник для вчителя «Медіаграмотність» сучасних американських медіапедагогів Сінді Шейбе і Фейз Рогоу являє собою сформований протягом останніх трьох з половиною десятиліть в США освітній підхід до викладання медіаграмотності. Цей підхід спирається на базові принципи медіаосвіти, зафіксовані в «Ключових принципах освіти з медіаграмотності» в США (NAMLE, 2007): дослідження, грамотність та інтегрованість. За допомогою цієї книжки українські медіапедагоги зможуть навчитися інтегрувати медіаграмотність у різноманітні освітні практики, знайдуть багато ідей щодо заходів і чимало прикладів повних модельних занять.

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

Вступ до новинної грамотності [Електронний ресурс] : навчальна програма з інтегрованого мистецтва слова і журналістики для учнів середньої школи. – Режим доступу:

<http://aup.com.ua/books/hf>. – Мова: українська.

Розділи Вступу до Новинної Грамотності – це прості загальні плани уроків для пояснення учням середньої школи, як читати і розуміти медіановини та актуальні події. Розділений на три розділи від одного до двох тижнів кожен, навчальний план стисло наводить огляд критичних елементів у розумінні новин і здорові процеси для визначення джерела інформації та

упередженості. Індивідуальні заняття можуть бути адаптовані та використані з урахуванням конкретних потреб класу.

Навчальна програма з медіакультури. 8 клас (пропедевтичний курс). 35 годин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zski.com.ua/content/uploads/2014/02/НАВЧАЛЬНА-ПРОГРАМА-3-МЕДІАКУЛЬТУРИ.-Пропедевтичний-курс.-8-клас.-Коваленко-П.О.-Мокрогуз-О.П..docx>. – Мова: українська.

Навчальні програми з основ медіаграмотності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=254. – Мова: українська.

Навчальна програма з основ медіаграмотності 8 (9) клас (пропедевтичний курс) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/medialiteracy/500-27050216>. – Мова: українська.
http://www.aup.com.ua/uploads/Program_8_class.pdf. – Мова: українська.

Навчальна програма «Медіаграмота в педагогічних училищах і коледжах» для студентів, які здобувають неповну вищу освіту на основі базової та повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aup.com.ua/ml/Prog_kolleg.pdf. – Мова: українська.

Навчальна програма «Медіаграмотність у запитаннях та відповідях» для науково-педагогічних, педагогічних працівників, студентів вищих навчальних закладів та осіб, які прагнуть взаєморозуміння з медіа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aup.com.ua/uploads/prall.pdf>. – Мова: українська.

Навчальна програма «Медіаосвіта (медіаграмотність)» (для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/uploads/programm.pdf>. – Мова: українська.
<http://www.slideshare.net/medialiteracy/programm-26754060>. – Мова: українська.

Навчальна програма «Основи медіаграмотності» для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класів із навчанням

українською мовою, а також російською та іншими мовами національних меншин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aup.com.ua/ml/Program_10_11.pdf. – Мова: українська.

Навчальна програма «Сходинки до медіаграмотності» для загальноосвітніх навчальних закладів 2-4 класів із навчанням українською мовою, а також російською та іншими мовами національних меншин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aup.com.ua/ml/progr_2_4.pdf. – Мова: українська.

Програма спеціального медіаосвітнього курсу для старшокласників ЗОШ «Медіакультура» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://leader.ciit.zp.ua/files/menu_r2/media/prog_media1.doc. – Мова: українська.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

StopFake: будьте медіаграмотними! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=ZFNiAeVF7uw&feature=youtu.be>. – Мова: українська.

Візуальна та аудіовізуальна медіакультура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/ml/conf/cherepovska.pptx>. – Мова: українська.

Інформаційна година на тему: "Інформаційна війна" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.slideshare.net/sa_denegko/ss-40679293. – Мова: українська.

Маніпуляції в медіа by Олександр Литвиненко on Prezi [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prezi.com/yxpdp7gndzo9/presentation>. – Мова: українська.

Медіакомпетентність педагога. Матеріал для педагогічних працівників позашкільних, дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/medialiteracy/1-30866333>. – Мова: українська.

Медіа- та інформаційна грамотність: новий функціонал бібліотеки

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.aup.com.ua/ml/conf/poperechna2.ppt>. – Мова: українська.

Медіаосвіта в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.aup.com.ua/uploads/Media_osvita.ppt. – Мова:
українська.

Презентація "Аудіовізуальна грамотність і декодування
меседжів" [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.aup.com.ua/uploads/Audiovisualna_gramotnist.pdf. –
Мова: українська.

Презентація "Що таке аудіовізуальна грамотність?" [Електронний
ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.aup.com.ua/uploads/Gramotnist.pdf> . – Мова: українська.

Світ реклами. Її види та роль у ЗМК [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://www.slideshare.net/mykolafilkevich/12-28244249>. – Мова: українська.

КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ

Вчимося приймати рішення. Як розпізнати рекламні хитрощі
(Основи здоров'я 6 клас. Нова програма) [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://www.schoollife.org.ua/tema-vchymosya-pryjmaty-rishennya-yak-rozpiznaty-reklamni-hytroschi-osnovy-zdorovya-6-klas-nova-prohrama>. – Мова: українська.

Захист інформаційного суверенітету України та інформаційна
безпека дітей і молоді [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://oipop.ed-sp.net/node/11383>. – Мова: українська.

Конспект уроку на тему: "Реклама і здоров'я". Основи здоров'я
4 клас [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://rozumaka.com/konspekt-uroku-na-temu-reklama-i-zdorov-ya-osnovi-zdorov-ya-4-klas>. – Мова: українська.

Критичне мислення та уміння приймати рішення. Основи здоров'я
6 клас [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://subject.com.ua/textbook/health/6klas_2/13.html. – Мова:
українська.

Критичне оцінювання веб-сторінок. Старші класи [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://docs.google.com/document/d/10twQbk4-DQGFOEnL3g-d-qORcfFmQwRYdZyD6Ou8Fnc/edit?pref=2&pli=1>. – Мова: українська.

Критичне оцінювання сторінок Інтернету учнями середніх і старших класів. Методичні поради щодо оцінювання веб-ресурсів з учнями середніх і старших класів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1Y8Rww6b8zlCvsC9tre6bu9XavC3arpp0vcRwlblqFs8/edit?pref=2&pli=1>. – Мова: українська.

Медіакультура. Методика вивчення художньої культури в 9 класі. Плани-конспекти уроків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/1528>. – Мова: українська.

Основи здоров'я 2 клас. Урок 33. Як прийняти рішення. Вплив реклами на дитину [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://posibnyk.com/lessons/22-1-0-2343>. – Мова: українська.

Приклад уроку з критичного оцінювання сторінок Інтернету для учнів початкової школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1kWuPV6rn3AvqPmDhYn3xabqzUMTphyhXJIDVtq4VttA/edit?pref=2&pli=1>. – Мова: українська.

Приклад уроку і форма оцінювання. Середні класи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://docs.google.com/document/d/11K5KsGHLN0bYhDsnBf0jVvFkdS9oj3_Nm8tSs700v_Q/edit?pref=2&pli=1. – Мова: українська.

Сценарій години спілкування «Кібербулінг: небезпечне віртуальне «бікування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yuzhnoukrainsk-pml.edukit.mk.ua/Files/downloads/Сценарій%20години%20спілкування.pdf>. – Мова: українська.

Тема: Мас-медіа: ефекти і впливи, деструктивні впливи, маніпулятивні технології та індивідуальна вразливість [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://goo.gl/c4tvsv>. – Мова: українська.

Тема уроку: Аналіз фільму «Сутінки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aup.com.ua/upload/model_uroku_Sutinky.

pdf. – Мова: українська.

Тема уроку: Засоби масової інформації в демократичному суспільстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://asyan.org/potrb/Урок+13+Тема+XI.+Засоби+масової+інформації+тема+уроку+Засоби+масової+інформації+в+демократичному+суспільствіb/main.html>. – Мова: українська.

Тренінг "Критичне оцінювання ресурсів інтернету" для вчителів і учнів [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://goo.gl/wvoRT3>. – Мова: українська.

Урок-кейс «Що таке чорний піар?» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://xvatit.com/school/sch-online/compet/124027-urok-keys-scho-take-chornyj-pr.html>. – Мова: українська.

Уроки медіакультури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/mediakulturaschool2/uroki-10-klas>. – Мова: українська.

СТАТТІ

5 порад від експерта: Як виявити інформаційний фейк

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://tvoemisto.tv/news/5_porad_vid_eksperta_yak_vyavyty_informat_sinyuy_feyk_66446.html. – Мова: українська.

10 заповідей достовірної інформації [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://stopwrong.blogspot.com/p/10.html>. – Мова: українська.

13 онлайн-інструментів для перевірки контенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/how_to/13_onlayninstrum_entiv_dlya_perevirki_kontentu. – Мова: українська.

15 кіноляпів з відомих фільмів – все найцікавіше! [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://pandorum.net/15-kinolyapiv-z-vidomih-filmiv>. – Мова: українська.

eSafety: що це та для чого потрібна безпека в інтернеті

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.etwinning.com.ua/content/files/671974.pdf>. – Мова: українська.

А ви довіряєте Фейсбуку? 5 способів перевірки інформації від Бі-Бі-Сі, Гардіан та Сі-Ен-Ен [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.happymisto.od.ua/journalism/zhurnalistika-ta-fejsbuk>. – Мова: українська.

Батьківська медіапедагогіка в системі позашкільної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mediaosvita.org.ua/book/batkivska-mediapedagogika-v-syste/>. – Мова: українська.

Дослідження вразливості до маніпуляційного впливу. Авторська методика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refmaniya.org.ua/psychologu/dosl-dzhennya-vrazlivost-doman-pulyats-ynogo-vplivu>. – Мова: українська.

Електронні засоби виявлення вербальної маніпуляції в ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10663/1/13.pdf>. – Мова: українська.

Ефекти в масовій комунікації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journlib.univ.kiev.ua/Rozdil6.pdf>. – Мова: українська.

З.М.І.: засоби маніпулювання інформацією [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/manipulation/zmi_zasobi_manipulyvannya_informatsieyu. – Мова: українська.

Інформаційна гігієна: хто поширює чутки та фейки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/manipulation/informatsiyna_gigiena_a_khto_poshiryue_chutki_ta_feyki. – Мова: українська.

Інформаційна компетентність – необхідна умова використання мережевих технологій в освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mnau.edu.ua/files/02_02_01_10/mygovich/2012-mygovich-iknuvmt.pdf. – Мова: українська.

Кібербезпека: 12 корисних порад [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://imi.org.ua/newtechnology/41635-kiberbezpeka-12-korisnih-porad.html>. – Мова: українська.

Комісар Фактчекінг. 5 відгуків про журналістський експеримент із

фейком [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://medialab.online/news/komisar-faktcheking-5-vidgukiv-pro-zhurnalists-ky-j-ekspery-ment-iz-fejkom>. – Мова: українська.

Конкурс "Діти і медіа – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mediaosvita.org.ua/2016/05/16/startuye-konkurs-dity-i-media-2016>. – Мова: українська.

Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya. – Мова: українська.

Критичне мислення [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://vchytel.info/krytychne-myslennya>. – Мова: українська.

Любов Найдьонова: «Щоб дитина грамотно споживала медіа, треба поставити її в позицію творця» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/lyubov_naydonova_schob_ditina_gramotno_spozhyvala_media_tr_eba_postaviti_ii_v_pozitsiyu_tvortsya. – Мова: українська.

Мас-медіа: ідеологія видима і невидима [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n59texts/tuzikov.htm>. – Мова: українська.

Матеріали II Міжнародної конференції "Практична медіаосвіта" [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.medialiteracy.org.ua/index.php/2-uncategorised/72-materialy-ii-mizhnarodnoi-konferentsii-mediaosvita-i-mediahramotnist>. – Мова: українська.

Матеріали III міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.medialiteracy.org.ua/index.php/2-uncategorised/390-materialy-iii-mizhnarodnoi-naukovo-metodychnoi-konferentsii-praktychna-mediahramotnist-mizhnarodnyi-dosvid-ta-ukrainski-perspektyvy.html>. – Мова: українська.

Медіаграмотність в Україні: розмиті вектори руху [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/mediagramotnist_v_ukraini_rozmiti_vektori_rukhu. – Мова: українська.

Медіаграмотність як запорука якісної журналістики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://u-media-project.blogspot.com/2010/02/blog-post_23.html. – Мова: українська.

Медіаграмотність: як розпізнати “джинсу” і фейки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poruch.ua/mediagramotnist-yak-rozpoznati-dzhinsu-i-fejki.html>. – Мова: українська.

Медіаосвіта в Україні: особливості реалізації соціально-психологічної моделі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.academia.edu/4698433/МЕДІАОСВІТА_В_УКРАЇНІ_ОСОБЛИВОСТІ_РЕАЛІЗАЦІЇ_СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ_МОДЕЛІ. – Мова: українська.

Медіаосвіта – вимога сьогодення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1Y5EfKNJjaHR7H7XtII7VwrxGH4QvPIDkOmQyTu7N0hw/edit?pref=2&pli=1>. – Мова: українська.

Медіаосвіта в Швеції: початкова школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.medialiteracy.org.ua/index.php/dlia-vchytelia/molodshykh-klasiv/publikatsii/419-mediaosvita-v-shvetsii-pochatkova-shkola.html>. – Мова: українська.

Медіаосвіта та медіаграмотність: визначення термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/is_2012_16_10.pdf. – Мова: українська.

Медіаосвіта: цикл творчих завдань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/technol/1839>. – Мова: українська.

Медіаосвіта: цикл творчих завдань для школярів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/technol/259>. – Мова: українська.

Медійна та інформаційна грамотність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://leader.ciit.zp.ua/files/menu_r2/media/protokol6

[_28082013.docx](#). – Мова: українська.

Мовні маніпуляції в заголовках інтернет-версії телевізійних новин (на прикладі інтернет-сторінки програми “ТСН”) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prima.franko.lviv.ua/faculty/jur/vypusk7/n13/tv13-28.pdf>. – Мова: українська.

Найгучніші фейки 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/society/2015/12/151229_how_internet_misled_you. – Мова: українська.

Не вір своїм очам: інструмент для верифікації відео від Amnesty International. Основні 10 кроків на шляху верифікації відео [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lab.platfor.ma/city-evidence-lab>. – Мова: українська.

Новинні ігри в боротьбі за читача [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/web/online_media/novinni_igri_vborotbi_za_chitacha. – Мова: українська.

Нові завдання медіаосвіти обговорили учасники IV Міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/03/18/novina-18032016>. – Мова: українська.

Нові медіа: історія, типологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/1242>. – Мова: українська.

Нові медії 2015: що далі? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analityka/novi-mediyi-2015-scho-dali.html>. – Мова: українська.

Підробка, напівправа, правда: як розрізнати фейки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/how_to/pidrobka_napivpravda_pravda_yak_rozriznyati_feyki. – Мова: українська.

Практичні вправи з медіаграмотності: пошук маніпуляцій у новинах і аналіз російської пропаганди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/prakt>

[ichni_vpravi_z_mediagramotnosti_poshuk_manipulyatsiy_u_novinakh_i_analiz_rosiyskoi_propagandi](#). – Мова: українська.

Презентовано першу в Україні он-лайн гру з медіаосвіти «Медіазнайко» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/30861>. – Мова: українська.

Про експериментальну модель програми спеціального медіа-освітнього курсу для старшокласників «Медіакультура» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ippo.org.ua/files/glazova/6.doc>. – Мова: українська.

Редактор сайту фейкових новин розповів, як відрізнити брехню [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hromadske.volyn.ua/redaktor-sajtu-fejkovyh-novyn-rozpoviv-yak-vidriznyty-brehyu>. – Мова: українська.

Світові історії про медіавплив [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stopwrong.blogspot.com/p/blog-page_63.html. – Мова: українська.

Сімейна медіаосвіта. Батьківські збори (матеріали для бесіди) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/simeina-mediaosvita-batkivski-zborimateriali-dlya-.html>. – Мова: українська.

Соціальна медіаграмотність: п'ять ключових принципів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/sotsialna_mediagramotnist_pyat_klyuchovikh_printsipiv. – Мова: українська.

Творчий підхід до подолання медійних маніпуляцій розвитку альтруїзму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://appspsychology.org.ua/data/jrn/v12/i19/9.pdf>. – Мова: українська.

ТОП-10 стратегій психологічного маніпулювання ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=2793. – Мова: українська.

Три закони зомбування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.ua/blog/45890/tri-zakoni-zombuvannya>. – Мова: українська.

Три закони зомбування. Частина 2 [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://gazeta.ua/blog/45899/tri-zakoni-zombuvannya-castina-2>. – Мова: українська.

Три закони зомбування. Частина 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.ua/blog/46021/tri-zakoni-zombuvannya-castina-3>. – Мова: українська.

Українці розробили програму, що виявляє психологічні маніпуляції в тексті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua/rubric-pres-relizi/1976681-ukrainci-rozrobili-programu-so-viavlae-psihologicni-manipulacii-v-teksti.html>. – Мова: українська.

Факт-чекінг для журналіста: соцмережі та “вкиди” як перевірка на професійність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.ejo-online.eu/2065/етика-та-якість/факт-чекінг-для-журналіста-соцмережі>. – Мова: українська.

Фейки: ключове не спростування, а вміння спростовувати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/feyki-klyuchove-ne-sprostuvannya-a-vmynnya-sprostovuvaty.html>. – Мова: українська.

Фейк на фейку їде і фейком поганяє [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://te.20minut.ua/Podii/feyk-na-feyku-yide-i-feykom-poganyae-10282778.html>. – Мова: українська.

Формалізовані методи вивчення мас-медіа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1283>. – Мова: українська.

Череповська, Н. І. Візуальна медіакультура: розвиток критичного мислення і творчого сприймання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mediaosvita.org.ua/components/com_jshopping/files/demo_products/demo.pdf. – Мова: українська.

Чи потрібні новинні ігри? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/web/online_media/chi_potribni_novinni_igr_i. – Мова: українська.

Шкільна медіаосвіта: про «Гаррі Поттера» і свободу слова

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://osvita.mediasapiens.ua/material/22918>. – Мова: українська.

Що війна робить із медіа, що медіа роблять із нами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journalism.ucu.edu.ua/program-highlights/3550>. – Мова: українська.

Що таке «джинса» і з чим її їдять? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/medialiteracy/2010-03-31/52023>. – Мова: українська.

Як відрізнити справжнє фото від фейку [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://weblibrary-university.blogspot.com/2014/11/blog-post_25.html. – Мова: українська.

Як ефективно гуглити й перевіряти інформацію [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/how_to/yak_efektivno_gugliti_y_pereviriyati_informatsiyu. – Мова: українська.

Як зарадити медіабезграмотності? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/yak_zaraditi_mediabezgramotnosti. – Мова: українська.

Як ЗМІ маніпулює людською свідомістю. 10 способів [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://blogosphere.com.ua/2012/08/22/media-and-manipulation>. – Мова: українська.

Як навчити дітей онлайн-безпеки: дев'ять інтерактивних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/kids/yak_navchiti_ditey_onlaynbezpeki_devyat_interaktivnikh_resursiv. – Мова: українська.

Як навчити медіаграмотності дошкільнят [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/yak_navchiti_mediagramotnosti_doshkilnyat. – Мова: українська.

Як не виростити дитину-телезомбі. Поради батькам [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/kids/yak_ne_virostiti_ditin

[utelezombi_poradi_batkam](#). – Мова: українська.

Як перевіряти інформацію з інтернету. Кілька простих порад [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://detector.media/withoutsection/article/95873/2014-07-16-yak-pereviriyati-informatsiyu-z-internetu-kilka-prostikh-porad>. – Мова: українська.

Як перевіряють інформацію у відомих ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stopwrong.blogspot.com/p/blog-page_52.html. – Мова: українська.

Як розпізнати джинсу в газеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/yak-rozpiznati-dzhinsu-v-gazeti>. – Мова: українська.

Як розпізнати джинсу в інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/how_to/yak-rozpoznati-dzhinsu-v-interneti. – Мова: українська.

Як розпізнати джинсу в теленовинах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/how_to/yak-rozpoznati-dzhinsu-v-telenovinakh. – Мова: українська.

Медіазнайко

Онлайн-гра «Медіазнайко»

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/Game>. – Мова: українська.

«Медіазнайко» – це перша навчальна гра з медіаосвіти в Україні, її мета – допомогти якомога більше дізнатися про інформаційне та медійне поле. Суть гри полягає у тому, що потрібно пройти 9 рівнів/етапів, дати відповідь на запитання, стати журналістом, створити телепрограму, сайт і газету, дізнаючись при цьому, як працюють медіа і як вони впливають на споживача інформації.

У грі 9 тем: «Що таке інформація?», «Історія ЗМІ», «Аналізуємо ЗМІ», «Свобода слова та її обмеження», «Всередині ЗМІ», «Друковані ЗМІ», «Телебачення», «Радіо», «Інтернет» та «Узагальнення». У ході завдань учням пропонують, наприклад, встановити різницю між інформацією, пропагандою та однобічною інформацією.

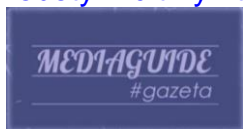
Набрати бали можна лише наприкінці, під час заповнення кінцевого питальника: якщо правильно відповісти на 17 з 20 питань, то станеш Медіазнайком. Гра – частина курсу з медіаграмотності, розроблена спеціально для загальноосвітніх шкіл.

Також є можливість відчути себе автором медіаконтенту.

MediaGuide – інтерактивний журнал для дітей та роботи з дітьми [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.medialiteracy.org.ua/index.php/dlia-vchytelia/molodshykh-klasiv/publikatsii/418-mediagide-interaktyvnyi-zhurnal-dlia-ditei-ta-roboty-z-ditmy.html>. – Мова: українська.

MediaGuide#Газета (<http://www.aup.com.ua/ml/gazeta.swf>).

Випуск створений для підвищення рівня медіаграмотності дітей, присвячений газетному світу, частинкам того, що в ньому відбувається та тому як читачу орієнтуватися в ньому.

MediaGuide#Книги (<http://www.aup.com.ua/ml/knygy.swf>).

Випуск, у якому читач разом з Олі дізнається про безліч родзинок книжкового виміру, «премудрості» роботи з цим медіа, а також намагатиметься створити власний книжковий продукт.

MediaGuide#Кіно (<http://www.aup.com.ua/ml/kino.swf>).

Випуск, у якому можна дізнатися про зародження, поширення, основні етапи створення кіно. А окрім того ще й є можливість перевірити свої знання в кіносфері.

**«Медіаграмотність як інструмент
активного освоєння комунікаційних середовищ»**

Пакет дидактичних матеріалів

Укладач: Кіт О. Ю., бібліограф ЦБС для дітей м. Львова

Редактор: Мордовенко Е. О., провідний методист ВІМПТ ЦБС

Відповідальний за випуск: Галушко В. Ф., директор ЦБС для дітей
м. Львова

